

ВІТАЄМО ВАС З НОВИМ 2013 РОКОМ ТА РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

*Бажаємо, щоб Ваше життя було сповнене щастям кожної хвилини, кожного дня нового року!
Нехай у Вашому домі завжди панують тепло, радість та процвітання.*

*Бажаємо, щоб Ваша робота тишила Вас як улюблене хобі, а оцінювалась як високе мистецтво!
І нехай здійсняться усі Ваші мрії!*

*З найкращими побажаннями,
Колектив компанії ТЕКРО*

ГОДІВЛЯ КНУРІВ-ПЛІДНИКІВ

ШКУРКО Т. П., доктор с.-г. наук,
Дніпропетровський державний аграрний університет
ГРИГОРЬЄВ Д. Ю., канд. с.-г. наук
ТОВ «Текро»

Подовжити продуктивне довголіття плідників можна лише за повноцінної годівлі, комфортних умов утримання та раціонального їх використання.

Висока плодючість свиней при посиленому відтворенні стада дає можливість прискорити відновлення галузі свинарства і значно збільшити виробництво м'яса. У зв'язку з цим для забезпечення сучасного рівня організації відтворення поголів'я свиней необхідна достатня кількість кнурів-плідників із відповідними спадковими задатками.

Навантаження на кнурів-плідників за звичайного парування при річному використанні у режимі двічі на тиждень становить 50–70 свиноматок, а при штучному осіменінні – 300–500 голів. Тривалість використання кнурів за такого режиму становить 2–3 роки. Проте з віком у кнурів, зокрема до п'яти років, концентрація спермій та їх загальна кількість в еякуляті зростають. Статева активність та якість сперми кнурів теж значною мірою залежать від біологічно повноцінної годівлі та правильного режиму їх використання. Кнури повинні бути клінічно здоровими, постійно мати заводську вгодваність і проявляти високу статеву активність. Ожиріння і виснаження тварин призводять до зниження їх відтворної здатності. Ожиріння як результат незбалансованої годівлі є однією з основних причин низької статевої активності, імпотентності і зменшення строків племінного використання кнурів-плідників. При незабезпеченості кнурів високоякісним протеїном, мінеральними речовинами і вітамінами порушується сперматогенез і погіршується якість спермопродукції.

Потреба кнурів у поживних речовинах залежить від їх живої маси, віку, інтенсивності використання, індивідуальних особливостей обміну речовин та загального фізіологічного стану. Порівняно з іншими виробничими групами дорослих свиней, вони характеризуються вищим рівнем обміну речовин та енергії в організмі. Так, у молодих кнурів у 9,5-місячному віці теплопродукція з розрахунку на 1 кг живої маси за добу досягає 44,6 ккал (0,19 МДж), тоді як у лактуючих свиноматок – 40,8 ккал (0,17 МДж), у поросних – лише 24,3 ккал (0,10 МДж).

При складанні раціонів для кнурів насамперед враховують норми і тип годівлі, період року та інтенсивність використання, що зумовлює їх структуру та поживність (табл. 1).

Кнурам як у підготовчий, так і парувальний період слід згодовувати легко перетравні корми: дерть кукурудзяну, ячмінну, вівсяну, просяну, горохову, висівки пшениці, лляну і соняшникову макуху. За інтенсивного використання кнурів обов'язковими компонентами раціонів є корми тваринного походження: збиране молоко, сироватка, рибне і м'ясо-кісткове борошно, свіжі курячі яйця тощо. Влітку у раціон обов'язково вводять зелену масу бобових (люцерна, конюшина, еспарцет) і соковитих злакових трав (кукурудза та ін.), а також овочеві та баштанні культури (гарбузи, кабачки, кормові кавуни); взимку – кормові й напівцукрові буряки, моркву, комбісилос, картоплю, трав'яне та січне борошно.

Орієнтовний склад концентратної частини раціону, у відсотках за масою, може бути таким: ячмінь – 9, овес – 22, кукурудза – 25, горох (соя, люпин) – 15, висівки пшеничні – 16, шроти – 5, рибне (м'ясо-кісткове) борошно – 4, кормові дріжджі – 4.

Комбікорм (з базовою сухою речовиною 88%) для кнура-плідника повинен відповідати нормам за вмістом: обмінної енергії – $\geq 12,8$ МДж/1 кг, сирого протеїну – ≥ 170 г/кг, лізину – 7,6 г/кг, метіоніну – 2,1 г/кг, треоніну – 4,9 г/кг, Са – 8 г/кг, Р – 6 г/кг, Na – 2,1 г/кг, Mg – 0,5 г/кг, Fe – 90 мг/кг, Mn – 30 мг/кг, Zn – 80 мг/кг, Cu – 10 мг/кг, I – 0,4 мг/кг, Se – 0,25 г/кг, вітаміну А – 8000 МО/кг, вітаміну D – 800 МО/кг, вітаміну Е – 25 мг/кг, вітаміну К – 2,0 мг/кг, вітаміну В1 – 1,5 мг/кг, вітаміну В2 – 4 мг/кг, вітаміну В6 – 3 мг/кг, вітаміну В12 – 0,025 мг/кг, вітаміну Н – 0,2 мг/кг, вітаміну В9 – 0,4 мг/кг, вітаміну РР – 18 мг/кг, пантотенат кальцію – 25 мг/кг, вітаміну В4 – 600 мг/кг.

Важливо включати до раціону кнура корми, що впливають на продукцію сперми. Вівсяна та просяна дерть сприяє сперматогенезу. Її добова даванка для кнурів може становити 1–1,5 кг (до 30–40% раціону). Додавання до раціону плідників цинку, селену і вітаміну Е також покращують кількість і якість спермопродукції.

Свині мають однокамерний шлунок, тому перетравлення спожитого корму відбувається переважно ферментативно. Мікробіологічні процеси його перетворення мають місце тільки у товстому відділі кишечника. При цьому продукти, що утворилися в результаті мікробіологічних процесів, коротколанцюгові жирні кислоти, вітаміни групи В, вітамін К, засвоюються у товстому відділі кишечника лише в обмеженій кількості. Тому свині відзначаються підвищеними вимогами до якості корму. Для забезпечення високої продуктивності тварин необхідно, щоб поживні речовини розщеплювалися переважно ферментами у тонкому відділі кишечника, де більшість гідролізованих поживних речовин мають бути абсорбовані.

У годівлі свиней особливу увагу приділяють складу кормового протеїну, що вказує на надходження незамінних амінокислот до організму. Частка незамінних амінокислот повинна становити не менш як 47% від загальної кількості амінокислот. З усіх незамінних амінокислот лімітуючими у свинарстві є лізин, сірковмісні амінокислоти метіонін і цистин та триптофан. Саме їх найчастіше не вистачає у раціонах. Вони не можуть синтезуватися в організмі свиней і повинні надходити у відповідній кількості з кормами у вигляді спеціальних добавок. Достатнім рівнем

лізину у живленні кнурів вважається вміст його у сирому протеїні корму не менше 5,5%. Така його кількість забезпечується введенням у раціони високолізинових кормів, збираного молока, рибного і люцернового борошна, соєвого шроту і горохового борошна, а також за рахунок добавок синтетичного кормового концентрату L-лізину. Кормові боби і горох теж мають досить високу концентрацію лізину, але у них мало сірковмісних амінокислот – метіоніну, цистину. Рівень метіоніну у раціоні для плідників повинен становити 1,6–1,8% від кількості сирого протеїну.

Оптимальна кількість перетравного протеїну в раціонах дорослих кнурів у розрахунку на 1 корм. од. – 115 г у період помірному і 125–130 г – інтенсивного використання. Перетравність сирого протеїну повинна досягати як мінімум 80%. У раціонах кнурів породи ландрас протягом усього року кількість перетравного протеїну має бути 130–150 г на 1 корм. од. При цьому його джерелом на 10–15% мають бути корми тваринного походження.

Для підтримання на достатньо високому рівні відтворної здатності кнурів винятково важливе значення має постійне забезпечення їх вітамінами. Нестача у раціонах кнурів вітамінів А, Д, Е і групи В, навіть за повного енергетичного, білкового і мінерального за-

Таблиця 1. Норми годівлі кнурів-плідників, на одну голову за добу

Показник	Жива маса, кг			
	151-200	201-250	251-300	301-350
Обмінна енергія, МДж	39,9	42,2	45,4	48,8
Суша речовина, кг	2,81	2,97	3,20	3,44
Сирий протеїн, г	556	588	634	681
Перетравний протеїн, г	436	460	496	5333
Лізин, г	26,7	28,2	30,4	32,7
Метіонін+цистин, г	17,7	18,7	30,2	21,7
Сира клітковина, г	197	208	224	241
Сіль кухонна, г	16	17	18	20
Кальцій, г	26	28	30	32
Фосфор, г	21	23	24	26
Залізо, мг	326	345	371	400
Мідь, мг	48	50	54	58
Цинк, мг	244	258	278	300
Марганець, мг	132	140	150	162
Кобальт, мг	5	5	5	6
Йод, мг	1,0	1,0	1,1	1,2
Каротин, мг	33	34	37	40
Вітаміни: А, тис. МО	16,5	17,0	18,5	20,0
D, тис. МО	1,6	1,7	1,8	2,0
E, мг	132	140	150	162
B1, мг	7,3	7,7	8,0	9,0
B2, мг	16,3	17,2	19,0	20,0
B3, мг	65	68	74	79
B4, г	3,3	3,4	3,7	4,0
B5, мг	228	241	259	279
B12, мкг	81	86	93	100

Таблиця 2. Добова потреба кнурів у мікроелементах при інтенсивному використанні, мг

Жива маса, кг	Цинк	Марганець	Залізо	Мідь	Кобальт	Йод
У віці до 2 років						
140–160	248	170	220	46	2,8	1,6
160–180	264	180	230	50	3,0	1,7
180–200	280	190	240	52	3,1	1,7
200–250	296	200	250	55	3,2	1,8
250–300	304	205	260	57	3,4	1,9
У віці від 2 років						
200–250	264	180	230	49	3,0	1,7
250–300	272	190	240	51	3,1	1,7
300–350	288	200	250	54	3,2	1,8
350–400	304	205	260	57	3,4	1,9

безпечення, призводить до різкого зменшення якості сперми і низької запліднюваності свиноматок.

Потребу кнурів у вітамінах потрібно задовольняти головним чином за рахунок введення до раціонів трав'яного борошна, червоної моркви, жовтих гарбузів, кормів тваринного походження, дріжджів. Рибне і м'ясо-кісткове борошно містить високоцінні й легкодоступні для використання мінеральні речовини та вітаміни, у тому числі вітамін В12. За відсутності або нестачі цих кормів слід згодовувати спеціальні вітамінні препарати. Вітаміни та мікроелементи найдоцільніше вводити до раціону у складі БВМД і преміксів, старанно їх змішуючи з концентрованими кормами.

Для стимулювання засвоєння вітамінів А, Д і Е, раціони повинні містити достатню кількість незамінних жирних кислот – лінолевої, ліноленової та арахідонової.

У літній період доброю профілактикою вітамінної недостатності тварин є табірне утримання з використанням пасовищ із високоякісним травостоем бобових культур. Площі під багаторічні трави виділяють на відстані 250–300 м від місця розміщення кнурів. Їх доцільно розбити на 6–8 загонів, які змінюють для випасу через кожні 6 днів з повторним використанням через 42–56 днів, щоб за цей термін відбулося біологічне самоочищення.

Важливе значення має рівень мінерального живлення. Дефіцит кальцію і фосфору у раціоні поповнюють згодовуванням мінеральних підкормок: крейди, вапна, борошна з мушель або мідій, кормових фосфатів.

Обов'язковою умовою біологічно повноцінної годівлі кнурів є балансування раціонів за комплексом мікроелементів, що виконують функцію біологічних каталізаторів у процесах обміну і синтезу речовин (табл. 2).

Потреба свиней у калії задовольняється за рахунок достатнього його вмісту у кормах. Добавка кухонної солі не повинна перевищувати 0,5% раціону.

Важливе значення у годівлі плідників має дотримання розпорядку дня. Годують їх двічі на добу в один і той самий час. Добова даванка не повинна перевищувати 2–3% від маси тіла (5–7 кг кормової суміші). Для молодих кнурів, що ростуть, норми годівлі слід збільшувати на 25–30%. В раціон не можна вводити велику кількість об'ємних кормів (трав'яне борошно, комбісилос, зеле-

на маса), які знижують поїдання всієї кількості корму. Обов'язково повинен бути вільний доступ до води. Допускати кнурів до парування слід не раніше як через 1,5–2 години після годівлі. У тривалий не парувальний період норми годівлі за всіма поживними речовинами знижують: дорослим кнурам живою масою 200–250 кг – на 10%, а живою масою 250–350 кг – на 20%.

Утримують кнурів у світлих, добре вентиляваних приміщеннях в індивідуальних станках площею 7 м², з шириною станка 2,5 м, глибиною – 2,8 м та висотою не менше 1,4 м. Допускається також утримання кнурів невеликими групами – не більше 5 голів у станку. За групового утримання площа станка на одну голову повинна становити 3,5–4 м² при фронті годівлі на одного кнура не менше 45 см.

Влітку велику увагу приділяють профілактиці температурного стресу у кнурів. Одноразова дія високої температури може знизити % рухомих спермій у еякуляті з 80 до 20% на тривалий термін до 6 тижнів (Wettermann et al., 1979). Деякі кормові добавки – бетаїн, халатні комплекси, вітаміни (зокрема, вітамін С) мають протективну дію проти теплового стресу, але повністю не запобігають наслідкам дії високої температури. Досвід літа 2012 р. в Україні дав привід технологам багатьох свинокомплексів замислитись щодо необхідності встановлення систем кондиціонування повітря у приміщеннях для кнурів.

Оскільки вплив повноцінної годівлі проявляється лише через 20–30 днів, готувати кнурів до інтенсивного використання починають заздалегідь.

На якість сперми позитивно впливає моціон, який надають кнурам щодня на відстань 3–4 км. Влітку їх доцільно утримувати у літніх таборах з використанням пасовищ, регулярно купати під душем з температурою води +24...+ 30 °С.

Отже, забезпечення кнурів-плідників повноцінними збалансованими раціонами сприятиме їх тривалому репродуктивному використанню. Але при цьому слід систематично спостерігати за системою годівлі, умовами утримання та режимом використання плідників, контролюючи вгодованість, живу масу, поведінку і обов'язково якість сперми.

CHR HANSEN

Improving food & health

ЛАКТИФЕРМ

*це ваша жива зброя
проти патогенів у
кишечнику*

Chr. Hansen Czech Republic, s.r.o.
Офіційний представник в Україні: ТОВ «Текро»
04070, м. Київ, вул. Хорива, 33, оф. 33
тел.: +38 044 239 17 74; факс: +38 044 239 17 75
tekro@tekro.ua
www.tekro.ua

ЛАКТИФЕРМ® Fe – комбінований препарат для запобігання аліментарної анемії у новонароджених поросят для перорального вживання, у складі містить: органічні форми Fe²⁺, пробіотичні бактерії та вітаміни A, D, E.

ЛАКТИФЕРМ® БАЗИС 5 – пробіотична добавка для вирощування сільськогосподарських тварин та птиці, в 1 г містить 5x10⁹ живих молочнокислих бактерій, використовується в силучих кормах.

ЛАКТИФЕРМ® WS (50) – водорозчинна пробіотична добавка для вирощування сільськогосподарських тварин та птиці, в 1 г містить 50x10⁹ живих молочнокислих бактерій.

ЛАКТИФЕРМ® WS (200) – водорозчинна пробіотична добавка для вирощування сільськогосподарських тварин та птиці, в 1 г містить 200x10⁹ живих молочнокислих бактерій.

Enterococcus faecium NCIMB 11181 (Aberdeen, Scotland)

- Виражена лактацидогенна активність
- Добре приєднується до епітелію кишкового тракту
- Продукція бактеріоцинів
- Швидке подвоєння живих клітин у кишечнику – 20 хвилин
- Ефективно витісняє патогенні мікроби з кишкового тракту

tekro